ECLI:LV:RPPT:2020:0602.1A68027620.2.S
Lieta Nr. 1A68027620
Arhīva Nr. 1A-0276-20/14

SPRIEDUMS

Rīgā 2020. gada 2. jūnijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnesis Viktors Makucevičs,
rakstveida procesā izskatīja dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības /Nosaukums A/ sūdzību par Rīgas domes Administratīvās komisijas 2020. gada 14. janvāra lēmumu Nr. D57-AK-20-2-4.

Aprakstošā daļa

[1] 2019. gada 16. decembrī Rīgas pašvaldības policijas amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. ZV261272 (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums), kurā norādīts, ka 2019. gada 23. novembrī dzīvokļu īpašnieku kooperatīvā sabiedrība /Nosaukums A/ (turpmāk arī – Sabiedrība) /adrese/ (kadastra Nr. /numurs A/) (turpmāk arī – Īpašums) nekustamā īpašuma teritorijā daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas pārvaldnieks apsaimniekojamajā teritorijā novietoja atkritumu konteinerus, nesaskaņojot ar nekustamā īpašuma īpašnieku.

Tādējādi Sabiedrība pārkāpusi Rīgas domes 2019. gada 29. novembra saistošo noteikumu Nr. 87 „Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Rīgas pilsētā" (turpmāk arī – Noteikumi Nr. 87) 25.7. apakšpunktu, par ko atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – Latvijas APK) 75. panta pirmajā daļā.

[2] Ar Rīgas domes Administratīvās komisijas 2020. gada 14. janvāra lēmumu Nr. D57-AK-20-2-4 (turpmāk arī – Iestādes lēmums) Sabiedrība saukta pie administratīvās atbildības pēc Latvijas APK 75. panta pirmās daļas, uzliekot naudas sodu 280 *euro*.

[2.1] Rīgas domes Administratīvās komisijas (turpmāk arī – Iestāde) lēmumā norādīts, ka 2019. gada 16. decembrī sastādīts Sākotnējais lēmums.

2020. gada 7. janvārī (Iestādes lēmumā kļūdaini norādīts 2019. gada 7. janvārī) lietas izskatīšana atlikta.

2020. gada 14. janvārī lieta izskatīta Sabiedrības valdes priekšsēdētājas un tās pārstāves klātbūtnē, paskaidrojot, ka starp pusēm par konteineru izvietošanu ir noslēgts līgums, ja īpašniecei ir pretenzijas, viņa ir tiesīga vērsties tiesā.

[2.2] 2019. gada 23. novembrī Īpašuma īpašniece vērsās Rīgas pašvaldības policijā ar iesniegumu, norādot, ka uz viņas zemes bez saskaņošanas atrodas atkritumu konteineri. Nevēlas, lai konteineri atrodas uz viņas zemes, kā arī zaļajā zonā, kur ir kanalizācijas lūka un SIA „Rīgas ūdens" veic apkopi. Divi konteineri domāti daudzdzīvokļu namu /adrese B/u n /adrese C/, iedzīvotājiem. Tie regulāri ir pārpildīti. Patvaļīgi izveidota lielgabalu atkritumu novietne. Par daudzdzīvokļu nama /adrese C/, apsaimniekošanu un uzturēšanu ir noslēgts nomas līgums, bet par nama /adrese B/, apsaimniekošanu un uzturēšanu nav. Ēkas atrodas Sabiedrības apsaimniekošanā.

[2.3] 2019. gada 16. decembra paskaidrojumos Sabiedrības valdes priekšsēdētāja norāda, ka ar zemes īpašnieci 2019. gada 2. janvārī ir noslēgts zemes nomas līgums par Īpašumu, kas ir nepieciešams daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese C/, apsaimniekošanai. īpašuma robežas un konteineru atrašanās vietas iezīmētas zemesgabala plānā. Uzskata, ka Sabiedrībai nav jāsaskaņo konteineru izvietošanas vietas, jo ir noslēgts zemes nomas līgums, uz kura pamata Īpašums tiek izmantots daudzdzīvokļu māju /adrese B/u n /adrese C/ apsaimniekošanai. Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu ir noslēgts līgums ar SIA „Clean R".

[2.4] Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvalde 2019. gada 9. decembra vēstulē paskaidro, ka Sabiedrība telefoniski ir informējusi, ka citu māju iedzīvotāji sākuši izmest atkritumus konteineros, kas paredzēti /adrese B/un /adrese C/, Rīgā daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem. Sabiedrība apsaimnieko abas mājas, iedzīvotāji ir informēti, ka viņiem paredzētie konteineri novietoti Īpašumā. Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvalde ieteica izbūvēt slēgtu nojumi, lai liegtu piekļuvi personām, kuri nav attiecīgo daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji.

[2.5] Rīgas pašvaldības policijas darbinieku 2019. gada 27. novembra un 16. decembra ziņojumos nostiprināts Īpašuma īpašnieces iesniegumā un sabiedrības valdes priekšsēdētājas paskaidrojumos fiksētais.

[2.6] Iestāde norāda, ka pārkāpuma konstatēšanas brīdī spēkā bija Rīgas domes 2013. gada 17. decembra saistošie noteikumi Nr. 90 „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas saistošie noteikumi" (turpmāk arī – Noteikumi Nr. 90), kuru 11.9. apakšpunkts noteic to pašu, ko Noteikumu Nr. 87 25.7. apakšpunkts (Iestādes lēmumā kļūdaini norādīts 25.3. apakšpunkts). Citējot to, norādīts, ka, ņemot vērā lietā esošos pierādījumus, secināms, ka Īpašumā tiek novietoti divi sadzīves atkritumu konteineri, kuru precīza izvietošana zemes gabalā netika saskaņota ar zemes īpašnieci. Saskaņā ar zemes nomas līguma 1.3. apakšpunktu zemes gabals tiek iznomāts, lai veiktu dzīvojamās mājas /adrese C/apsaimniekošanu, bet tajā nav noteikts par nama /adrese B/ apsaimniekošanu. Tā kā Sabiedrība ir atbildīga par atkritumu konteineru novietošanas saskaņošanu kā pārvaldniece, noteikta pareizā pie administratīvās atbildības saucamā persona.

[2.7] Vērtējot iepriekš minēto un pierādījumus kopsakarā, Iestāde guva pārliecību, ka Sabiedrība ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, nesaskaņojot atkritumu konteineru izvietošanu ar zemes īpašnieci. Pārkāpums atbilst Sākotnējā lēmumā norādītajai kvalifikācijai.

[2.8] Citējot Latvijas APK 75. panta pirmo daļu un 32. panta otro daļu, Iestādes lēmumā norādīts, ka lietā netika konstatēti ne atbildību mīkstinoši, ne atbildību pastiprinoši apstākļi. Pārkāpuma raksturs ietekmē apkārtējo iedzīvotāju tiesības uz sakārtotu un labvēlīgu vidi.

Lai īstenotu Latvijas APK 22. pantā noteiktos mērķus, Sabiedrībai uzliekams naudas sods.

[3] Nepiekrītot Iestādes lēmumam, sūdzību iesniedza Sabiedrība, lūdzot atcelt to, kā arī lietu izskatīt mutvārdu procesā.

[3.1] Sūdzībā norādīts, ka Noteikumu Nr. 87 25.7. apakšpunkts noteic, ka par konteineru izvietošanu var vienoties arī par blakus esošā nekustamā īpašuma lietotāju, kas ir Sabiedrība, saskaņā ar nomas līgumu.

[3.2] Iestāde norādīja, ka no nomas līguma neizriet, ka Sabiedrība var izmantot Īpašumu mājas /adrese B/ apsaimniekošanai. Administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laikā tika uzrādīti daudzdzīvokļu māju /adrese C/ un /adrese B/ pārvaldīšanas līgumi, kas apliecina, ka Sabiedrība apsaimnieko abas mājas. Lai gan nomas līgumā nav konkrēta norāde par mājas /adrese B/ apsaimniekošanu, Sabiedrība uzskata, ka ir vienojusies ar zemes īpašnieci par Īpašuma izmantošanu abu māju apsaimniekošanai.

Īpašumā ir izvietoti divi konteineri, kurus izmanto abu māju iedzīvotāji, tie aizņem aptuveni 5 kvadrātmetru platību no kopējā iznomātās platības,

kas ir 559 kvadrātmetri. Tādējādi Sabiedrība neuzskata, ka būtu pārkāpusi tiesību normas, kas regulē atkritumu apsaimniekošanu Rīgā, bet uzskata, ka zemes īpašniecei ir iebildumi par viņas zemes gabala lietošanu nomas līguma ietvaros. Konteineri izvietoti, pamatojoties uz līguma, kurš saskaņots ar zemes īpašnieci.

[3.3] Nomas līgums ir privāttiesiskas dabas, tās nosaka civiltiesības. Uzskata, ka strīds starp Sabiedrību un zemes īpašnieci risināms civilprocesuālajā kārtībā, bet pašvaldības pienākums nav vērtēt līgumu, kas slēgts starp privātpersonām un no tā izrietošās saistības.

[3.4] Iestāde lēmumā neprecīzi norādījusi, par kuru no izvietotajiem konteineriem piemērots sods, jo vienlaicīgi atzīst, ka tie tur novietoti bez saskaņošanas, bet tajā pašā laikā norāda, ka nomas līgumā nav norādes par apsaimniekošanu attiecībā uz daudzdzīvokļu māju /adrese B/.

[4] 2020. gada 18. maijā Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā saņemti Iestādes paskaidrojumi par iesniegto sūdzību, kuros papildus Iestādes lēmumā minētajam, norādīts, ka nomas līgumam ir pievienota kartes skata izdruka, kurā ir iezīmēta mājas /adrese C/ uzturēšanai un apsaimniekošanai nepieciešamā teritorija un atkritumu konteineru atrašanās vieta. Līgumā nav atrunas par nomātā zemesgabala izmantošanu nama /adrese B/ uzturēšanai un apsaimniekošanai. Zemes īpašniece iesniegumā policijai norāda, ka Sabiedrība atkritumu konteinerus /adrese/ novietojusi bez saskaņošanas ar viņu.

Sabiedrībai kā nekustamā īpašuma pārvaldniecei ir saistoša Noteikumu Nr. 90 11.9. apakšpunkta izpilde.

Iestādes ieskatā lēmums tika pieņemts objektīvi un vispusīgi izvērtējot visus lietā esošos materiālus, Iestāde sūdzību neatzīst un uzskata, ka pieņemtais lēmums ir atstājams negrozīts.

[5] Lietas izskatīšana tika nozīmēta mutvārdu procesā 2020. gada 31. martā plkst. 10.00. Sakarā ar ārkārtas situāciju valstī lietas izskatīšana tika noņemta no izskatīšanas.

[5.1] Atbilstoši likuma „Par valsts institūciju darbību ārkārtējās situācijas laikā saistībā ar Covid-19 izplatību" 5. panta otro daļu tiesa administratīvo pārkāpumu lietas izskata rakstveida procesā.

[5.2] Ievērojot minēto, lietas dalībniekiem 2020. gada 11. maijā nosūtīts paziņojums par to, ka lietas izskatīšana notiks 2020. gada 2. jūnijā rakstveida procesā, izskaidrojot tajā skaitā tiesības pieteikt noraidījumu, kā arī sniegt paskaidrojumus par administratīvā pārkāpuma protokolā norādītajiem apstākļiem.

Līdz lietas izskatīšanai tiesā nekādi lūgumi un vai papildinājumi saņemti netika. Līdz ar minēto tiesa atzina, ka nepastāv pamats lietas izskatīšanas atlikšanai.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos materiālus un Sabiedrības sūdzību, tiesa atzīst, ka Iestādes lēmums atceļams un lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā izbeidzama.

[6.1] Latvijas APK 289.[12] panta pirmā daļa paredz, ka rajona (pilsētas) tiesa neatkarīgi no sūdzības iesniedzēja motīviem ar lēmumu atceļ iestādes lēmumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai iestādei pēc piekritības šādos gadījumos:

1) lietu izskatījusi iestāde, kurai nebija tiesību attiecīgo administratīvā pārkāpuma lietu izskatīt;

2) lietas izskatīšanā pārkāptas tiesību normas, kas prasa paziņot administratīvā pārkāpuma lietas dalībniekiem par lietas izskatīšanas vietu un laiku;

3) izskatot lietu, pārkāptas tiesību normas par lietvedības valodu;

4) lēmums nosaka to personu tiesības un pienākumus, kuras nav administratīvā pārkāpuma lietas dalībnieki;

5) lietā nav pilna lēmuma.

Tiesa nekonstatē Latvijas APK 289.[12] pantā paredzētos gadījumus, kas būtu pamats neatkarīgi no sūdzības iesniedzēja motīviem atcelt iestādes lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai iestādei.

[7] Latvijas APK 286. panta otrā daļa noteic, ka augstāka iestāde, izskatot sūdzību vai protestu par lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, pārbauda pieņemtā lēmuma likumību un pamatotību.

Latvijas APK 289.[6] panta devītās daļas 2. un 3. punkts paredz, ka tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, izlemj vai persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir vainīga šā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un vai persona ir sodāma par šo administratīvo pārkāpumu.

[7.1] No lietas materiāliem pievienotā administratīvā pārkāpuma protokola Nr. ZV261272 izriet, ka 2019. gada 23. novembrī Sabiedrība pārkāpusi Noteikumu Nr. 87 „Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Rīgas pilsētā" 25.7. apakšpunktu (noteikumi spēkā stājušies 2019. gada 4. decembrī), par ko atbildība paredzēta Latvijas APK 75. panta pirmajā daļā.

[7.2] Latvijas APK 272. pants noteic, ka institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai attiecīgā persona ir vainīga tā izdarīšanā, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Savukārt Latvijas APK 248. panta pirmā daļa noteic, ka protokolā par administratīvo pārkāpumu norāda protokola sastādīšanas laiku un vietu, protokola sastādītāja vārdu, uzvārdu, institūciju, kuru viņš pārstāv, amatu; ziņas par pārkāpēja personu; administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietu, laiku, pārkāpuma būtību, normatīvo aktu un normu, kas paredz atbildību par šo pārkāpumu; citas ziņas, kas nepieciešamas lietas izlemšanai. [..]

Atbilstoši Latvijas APK 9. panta pirmajai daļai par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Latvijas APK 243. panta pirmā daļa paredz, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuras šajā kodeksā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma lietvedībā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Turklāt minētā panta ceturtā daļa noteic, ja vien administratīvā pārkāpuma lietvedībā netiek pierādīts pretējais, bez papildu procesuālo darbību veikšanas par pierādījumu uzskatāmas ziņas par faktiem, kuras administratīvā pārkāpuma konstatēšanas brīdī administratīvā pārkāpuma protokolā fiksējusi amatpersona.

Turklāt Latvijas APK 244. pants paredz, ka institūcija (amatpersona) pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.

Administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetenta amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskas darbības, par kurām paredzēta administratīvā atbildība. Šis dokuments kā sākotnēja apsūdzība ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā. Līdz ar to, no vienas puses, institūcija, kuras kompetencē ir pieņemt lēmumu lietā, izvērtē, vai persona par protokolā fiksētajām darbībām ir saucama pie administratīvās atbildības. Savukārt, no otras puses, personai, par kuras darbībām protokols sastādīts, ir iespēja pienācīgi īstenot procesuālās garantijas savai aizstāvībai sakarā ar protokolā norādīto pārkāpumu (piemēram, sagatavot savus argumentus, iesniegt pierādījumus). Līdz ar to lēmums administratīvā pārkāpuma lietā būtu jāpieņem par tiem faktiem, kas norādīti protokolā – jaunu faktu norādīšana lēmumā varētu pārkāpt personas procesuālās tiesības (sk. *plašāk Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 25. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKA-157/2007*).

Tiesa atzīst, ka administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, kas jākonstatē personas nodarījumā. Tātad, pārkāpums var tikt uzskatīts par administratīvo pārkāpumu, ja konstatē konkrētu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopumu. Objekts ir tas, pret ko ir vērsts administratīvais pārkāpums, objektīvā puse raksturo kā izdarīts administratīvais pārkāpums, subjekts ir persona, kas izdarījusi administratīvo pārkāpumu, subjektīvā puse ir vainojama darbība (sk. *plašāk Augstākās tiesas 2006. gada 22. decembra spriedumu lietā Nr. SKA-571/2006, 2008. gada 26. maija spriedumu lietā Nr. 252/2008*).

No minētā secināms, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetenta amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskas darbības. Faktiski šī amatpersona atzīst, ka ar protokolā konstatētajām darbībām persona ir izdarījusi pārkāpumu, par kuru paredzēta administratīvā atbildība. Šis dokuments, kā sākotnēja apsūdzība, ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā.

Judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa par to, ka administratīvā pārkāpuma protokolam ir divējāda daba. Pirmkārt, tas ir dokuments, kurā tiek fiksētas procesuālās darbības, norādītas lietas izlemšanai nepieciešamās ziņas saskaņā ar Latvijas APK 246. un 248. pantu, kā arī ar protokolu tiek uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā. Otrkārt, protokols atbilstoši Latvijas APK 243. pantam ir vērtējams arī kā pierādīšanas līdzeklis, kas ietver ziņas par faktiem, kas apliecina pārkāpuma esamību. Tātad administratīvā pārkāpuma protokols ir galvenais dokuments, kurā fiksē ziņas par izdarīto pārkāpumu un kuram ir pierādījuma nozīme lietā.

Latvijas APK 7. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktajā kārtībā. Lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību.

[7.3] Iestādes lēmumā norādīts, ka pārkāpuma konstatēšanas brīdī, proti, 2019. gada 23. novembrī, spēkā esošs bija Noteikumu Nr. 90 11.9. apakšpunkts, taču Sākotnējā lēmumā norādīts, ka Sabiedrība ir pārkāpusi Noteikumu Nr. 87 25.7. apakšpunktu, par ko Iestāde ir piemērojusi naudas sodu atbilstoši Latvijas APK 75. panta pirmajai daļai.

No Iestādes lēmuma tiesa negūst izskaidrojumu tam, kāpēc Iestāde par Sabiedrības iespējamo pārkāpumu, kas konstatēts 2019. gada 23. novembrī, piemērojusi Noteikumu Nr. 87 regulējumu, kas pieņemts sešas dienas pēc administratīvā pārkāpuma fiksēšanas, bet Noteikumi Nr. 87 stājušies spēkā 2019. gada 4. decembrī. Proti, Iestāde nenorāda, kāpēc nav piemērojama tiesību norma, kura bija spēkā iespējamā pārkāpuma konstatēšanas brīdī, bet tikai norādīja uz to, ka Noteikumu Nr. 87 un Noteikumu Nr. 90 atbilstošie punkti ir līdzīgi satura ziņā.

[7.4] No Sākotnējā lēmuma izriet, ka Sabiedrībai sods piemērots saskaņā ar Latvijas APK 75. panta pirmās daļas noteikumiem, kas paredz administratīvo sodu par atkritumu apsaimniekošanas noteikumu vai atkritumu pārrobežu (starptautisko) pārvadājumu noteikumu pārkāpšanu. Minētā tiesību norma ir blanketa tiesību norma, kuras saturs atklājams, izmantojot citas tiesību normas, šajā gadījumā ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tiesisko regulējumu.

Administratīvā pārkāpuma lietas pēc savas būtības un soda rakstura atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām ir vērtējamas kā „mazās krimināllietas" (sk. *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009. gada 10. februāra spriedumu lietā Sergey Zolotukhin v. Russia*; sk. arī *Satversmes tiesas 2002. gada 20. jūnija sprieduma lietā Nr. 2001-17-0106, 6.1.apakšpunktu*).

Savukārt saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas 1995. gada 23. oktobra spriedumu lietā „Pfarmeier v. Austria" (pieteikuma Nr. 16841/90) administratīvo pārkāpumu lietās privātpersonai ir tiesības uz tādām pašām procesuālajām garantijām lietas izskatīšanā kā kriminālprocesā, jo administratīvajam sodam ir krimināltiesisks raksturs. Eiropas Cilvēktiesību tiesas ieskatā, izskatot tādas lietas, jāņem vērā kriminālprocesam pietuvināts standarts.

Arī judikatūrā ir nostiprināta atziņa, ka administratīvā pārkāpuma lieta, ievērojot pārkāpuma raksturu un sankcijas atbilstību krimināls fērai, ir pielīdzināma krimināllietai, līdz ar to, izlemjot jautājumu par pie administratīvās atbildības saucamās personas vainu, jāievēro nevainīguma prezumpcija - nevienu nevar atzīt par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un sodīt, kamēr viņa vaina nav pierādīta likumā noteiktajā kārtībā, kā arī visas šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu indivīdam.

Blanketa norma pati par sevi nav uzskatāma par neskaidru tikai tāpēc, ka ietver sevī norādi uz citos normatīvos aktos iekļautajām tiesību normām (priekšrakstiem). Blanketu normu iekļaušana Krimināllikumā ir vispārpieņemta prakse un tiek uzskatīta par specifisku līdzekli krimināltiesisko priekšrakstu formulēšanai. Tas dod iespēju sasaistīt krimināltiesības ar citām tiesību nozarēm, paredzot kriminālatbildību par attiecīgās tiesību nozares priekšrakstu pārkāpumiem, kas uzskatāmi par sabiedriski bīstamiem nodarījumiem, tas ir, krimināls odāmiem nodarījumiem. Gadījumos, kad nav iespējams krimināltiesību normās iekļaut visas iespējamās darbības vai bezdarbības izpausmes, tiek veidotas blanketas normas (sk. plašāk *Satversmes tiesas 2008. gada 16. decembra sprieduma lietā Nr. 2008-09-0106 7.2. punktu*).

No minētā izriet, ka, lai izpildītos Latvijas APK 9. panta noteikumi, nepieciešams konstatēt, vai Sabiedrības pārkāpumā ir saskatāmas visas Latvijas APK 75. panta pirmās daļas sastāvā paredzētās pārkāpuma pazīmes. Tādējādi tiesa atzīst, ka svarīgi ir konstatēt personas pārkāpumu atbilstoši tiem normatīvajiem aktiem, kuri bija spēkā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdī, nevis administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanas brīdī, jo Sākotnējā lēmumā norādītie faktiskie apstākļi jau bija notikuši (iestājušies), nevis pārkāpums bijis ilgstošs. Līdz ar minēto Rīgas pašvaldības policijai, gan arī Iestādei bija jāapsver šis apstāklis, vērtējot iespējamo Sabiedrības vainu pārkāpuma izdarīšanā. Šajā sakarā svarīgi ir atzīmēt, ka administratīvā pārkāpuma lietvedība uzsākta par Noteikumu Nr. 90 neievērošanu, kas bija spēkā esošs normatīvais akts uz notikuma konstatēšanas brīdi.

[7.5] Tiesa atzīst, ka tiesiskā kārtā nav iespējams konstatēt personas izdarītu administratīvo pārkāpumu, kas izpaudās kā blanketa normas saturu (administratīvā pārkāpuma sastāvu) veidojošā normatīvā akta pārkāpums, kurš uz notikuma brīdi vēl nebija spēkā, jo, atzīstot par tiesisku šādu pieeju administratīvo pārkāpumu konstatēšanā, tiktu pārkāpts tiesiskās drošības princips. Šajā gadījumā, ja Rīgas pašvaldības policija uzskatīja, ka Sabiedrība ir izdarījusi pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta Latvijas APK 75. panta pirmajā daļā, administratīvā pārkāpuma sastāvs bija jāvērtē saskaņā ar notikuma brīdī spēkā esošo Noteikumu Nr. 90 regulējumu. Līdzība Noteikumu Nr. 90 un Noteikumu Nr. 87 regulējumā nevar būt par attaisnojumu tam, kādēļ nebija izvērtēts, kurš normatīvais akts šajā gadījumā jāpiemēro, lai piepildītu Latvijas APK 75. panta pirmo daļu ar saturu (administratīvā pārkāpuma sastāvu).

Publiskajās tiesībās jaunā tiesību norma parasti ir piemērojama tiem apstākļiem, kuri radušies pirms, bet turpinās pēc jaunās tiesību normas spēkā stāšanās (ievadītiem vai turpinātiem apstākļiem), respektīvi, jaunajai tiesību normai ir tūlītējs spēks. Protams, jaunajai tiesību normai ir uz priekšu vērsts spēks un tā piemērojama nākamiem apstākļiem (skat. *Kalniņš E. Tiesību normas spēkā esamība un intertemporālā piemērojamība. Likums un Tiesības, jūlijs, 2000, 5., 219.lpp.*). Tiesa jau konstatēja, ka šajā gadījumā notikums bija jau noticis. Turklāt Latvijas APK regulējums neparedz turpinātus administratīvos pārkāpumus (sk., piemēram, *Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2020. gada 28. aprīļa lēmumu lietā Nr. 104AA-0339-20/3*).

Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka Sabiedrību var saukt pie atbildības tikai par tādu pārkāpumu, kurš ir konstatēts atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem pārkāpuma brīdī.

[7.6] Lai arī Sabiedrība uz minētajiem apsvērumiem savā sūdzībā nav norādījusi, tiesa atzīst, ka objektīvās patiesības noskaidrošanas nolūkā tā nevar ignorēt minētos apsvērumus, jo pie atbildības saucamajai personai bija un ir tiesības aizstāvēties pret normatīvajos aktos noteiktā notikuma (pārkāpuma) faktisku esamību noteiktā laikā, nevis tādu, kas būtu, iespējams, iestājies nākotnē. Turklāt Noteikumu Nr. 87 Nobeiguma noteikumi neparedz noteikumu piemērošanu ar atpakaļejošu spēku.

[7.7] Administratīvo pārkāpumu lietās pierādīšanas standarts ir augsts, proti, personas vainai jābūt pierādītai ar pierādījumiem, kas nodrošina faktu konstatāciju ārpus saprātīgām šaubām. Tā kā administratīvo pārkāpumu lietas uzskatāmas par krimināllietām Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izpratnē, personai, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, ir jābūt nodrošinātām kriminālprocesuālām garantijām. Viena no būtiskākajām ir nevainīguma prezumpcijas ievērošana. No nevainīguma prezumpcijas izrietoša ir arī kriminālprocesuālā garantija, ka visas pamatotās šaubas skaidrojamas par labu personai (*in dubio pro civis*).

Senāta praksē ir atzīts, ka tiesai ir jātulko šaubas par labu privātpersonai tikai tad, ja, novērtējot visus lietā esošos pierādījumus, tiesa nevar nonākt pie pārliecības par personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā (sk. *Senāta 2007. gada 18. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-395/2007 14. punkts, Senāta 2007. gada 22. februāra spriedumu lietā Nr. SKA-52/2007, Senāta 2007. gada 24. maija sprieduma lietā Nr. SKA-219/2007 17. punktu, 2008. gada 13. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-493/2008 14. punktu*).

Līdz ar minēto tiesa atzīst, ka, saucot Sabiedrību pie administratīvās atbildības par notikumu, kuram tika piemērots neatbilstošs normatīvais regulējums (uz notikuma brīdi spēkā neesoša tiesību norma), lietā nav konstatējams administratīvā pārkāpuma sastāvs par Noteikumu Nr. 87 pārkāpumu.

[7.8] Latvijas APK 239. panta 1. punkts noteic, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā izbeidzama, jo lietā nav konstatējams administratīvā pārkāpuma sastāvs.

[8] Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, vairākkārt savos nolēmumos norādījis, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav jāsaprot kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesai ir jāuzklausa argumenti, bet nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (sk. *Senāta 2010. gada 11. marta sprieduma lietā Nr. SKA-66/2010 14. punktu, 2012. gada 21. februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-186/2012 10. punktu, 2013. gada 1. jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-584/2013 10. punktu*).

Ņemot vērā minēto, tiesa nevērtē Sabiedrības sūdzībā norādītos argumentus, jo šajā lietā konstatējusi patstāvīgu pamatu administratīvā pārkāpuma lietvedības izbeigšanai.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{12} panta otrās daļas 2. punktu, tiesa

nolēma

atcelt Rīgas domes Administratīvās komisijas 2020. gada 14. janvāra lēmumu Nr. D57-AK-20-2-4 par dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības /Nosaukums A/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, saukšanu pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 75. panta pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietvedību.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā 10 darba dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnesis Viktors Makucevičs